

LITHUANIAN A1 – HIGHER LEVEL – PAPER 1
LITUANIEN A1 – NIVEAU SUPÉRIEUR – ÉPREUVE 1
LITUANO A1 – NIVEL SUPERIOR – PRUEBA 1

Monday 14 May 2007 (morning)

Lundi 14 mai 2007 (matin)

Lunes 14 de mayo de 2007 (mañana)

2 hours / 2 heures / 2 horas

INSTRUCTIONS TO CANDIDATES

- Do not open this examination paper until instructed to do so.
- Write a commentary on one passage only.

INSTRUCTIONS DESTINÉES AUX CANDIDATS

- N'ouvrez pas cette épreuve avant d'y être autorisé(e).
- Rédigez un commentaire sur un seul des passages.

INSTRUCCIONES PARA LOS ALUMNOS

- No abra esta prueba hasta que se lo autoricen.
- Escriba un comentario sobre un solo fragmento.

Paanalizuokite, aptarkite **vieną** iš pateiktųjų tekstų:

1. (a)

– Jos brolis, – sako Janekas, – o jo vardas Mejeris, ir mes jį visi vadinome Meika, buvo geriausias mano draugas. Mes vienmečiai ir užaugome viename kieme. Jis mokėjo lenkiškai kaip lenkas, o aš žydiškai ne blogiau už jį. Tu pats matai, tiesa? Mes buvome geriausi draugai. Aš tau neaiškinsiu, tu pats turi suprasti.

- 5 – Neaiškink, – sakau jam. – Tokius dalykus kiekvienas suprastų.
– Aš taip ir maniau, – sako jis.

Ir nutyla.

– Tu prisimeni tą dieną, kai atvarė visus į getą? – klausia Janekas.
Klausia ir tyli; ir vėl klausia akimis.

- 10 Aš prisimenu tą dieną. Norėčiau užmiršti, bet prisimenu. Ta diena stovi mano akyse kaip sugriautas tiltas. Tas tiltas ir yra ta diena. Aš ir dabar matau išverstas atramas. Matau skyles jo grindiny. Tiltas pilnas einančių žmonių. O apačioj, prie pat vandens, galva žemyn pakibęs vokietis. O viršuj, atsirėmęs į geležinę siją, sėdi vyras, lyg gyvas.

Aš gerai prisimenu tą dieną. Ji stovi mano akyse kaip sugriautas tiltas.

- 15 – Aš prisimenu tiltą tą dieną, – sakau Janekui. – O tu?
– Man akyse stovi siaura gatvelė, – sako Janekas. – Ir ta gatvelė pritvinusi kaip tiltas, iki pat turėklų.

– Janekai, ar tada jau buvo geltoni lopai?

– Buvo. Kaip galima užmiršt tokius dalykus?

- 20 Aš nuleidžiu galvą.

– Tą dieną... – sako Janekas.

Jis, rodos, kalba paprastai, bet skruostai įkrinta, kakta darosi pilka, o dantys grikši. Man atrodo, kad Janekas įkanda kiekvieną žodį, ir todėl jam sunku pasakoti.

- 25 Jo tėvų jau nebuvo. Taip pasakoja Janekas. Jie trisdešimt devintais išvažiavo į Varšuvą, į svečius, ir nebegrižo. Jis gyveno pas dėdę, bet išstis dienas praleisdavo kartu su Meika ir Estera.

Visi žinojo, kad bus getas. Visi buvo pasiruošę.

– Tu žinai, kad uždrausta kalbėti su žydais? Tave nutvers ir išveš į Vokietiją.

Taip sakė Janekui dėdė.

- 30 Janekas buvo nuliūdęs. Janekas vaikščiojo nuleidęs galvą, kad Meika su žvaigždėmis, Estera su žvaigždėmis, o jis pats be niekur nieko. Tada Janekas susirado geltonos medžiagos ir užsisiuvo ant savo rūbų geltonus lopus. Tai buvo tą dieną, iš ryto.

– Tą dieną... – vėl sako Janekas. – Aš vis netikėjau, kad bus getas ir kad mus su Meika ir Estera išskirs.

- 35 – Tą dieną...

Taip sako Janekas. Jis, rodos, kalba paprastai, bet kakta pilka ir dantys grikši.

Tą dieną į kiemą įėjo vokietis. Ten, kieme, jis pamatė Esterą. Jis pradėjo artintis. Jis šypsojosi ir mojo jai pirštu. Ji traukėsi atbula, atbula, ji norėjo pasprukti. Tada vokietis riktelėjo, ir ji sustojo.

- 40 Komm hier, komm hier, kleine Jüdin, – pasakė vokietis.

Jis sugriebė ją už rankos ir nusitempė į malkinę.

Estera šaukėsi pagalbos.

Janekas ieškojo ko nors, bet nieko nebuvo po ranka. Tada jis išoko į virtuvę ir sugriebė kirvį. Bet Meika jau nuėjo į malkinę. Nuėjo be niekur nieko, plikomis rankomis ir sugniaužtais kumščiais. Jis norėjo pasmaugti vokietį. Jis pats nežinojo, ką norėjo padaryti.

Kai Janekas išbėgo su kirviu, išgirdo tris šūvus. Vokietis išstūmė iš malkinės negyvą Meiką.

Janekas buvo atsargesnis.

Jis apėjo aplinkui.

50 Jis ėjo atsargiai, pirštų galais, ir vokietis jo nepamatė.

Vokietis prie pat durų, tuoj už slenksčio, pargriovė Esterą ir plėšė jos drabužius. Viena ranka laikė užčiaupęs burną, o kita plėšė. Jis buvo užsėdęs ant Esteros kojų ir pasilenkęs.

Vokietis buvo labai patogiai pasilenkęs. Janekas užsimojo ir kirto vokiečiui į pakaušį.

– Tą dieną kartu su visais tu atėjai į getą, – sakau Janekui.

55 – Taip, – sako Janekas, atėjau. Aš negalėjau palikti vienos Esteros, negalėjau palikti jos tėvo ir motinos. Ir negalėjau palikti Meikos. Mes jį suvyniojome į paklodę, ir aš atnešiau jį į getą. Aš negalėjau jo palikti. Norėjau, kad jis būtų ten, kur visi žmonės. Norėjau, kad jis visada būtų su manim, Meika. Matai, kas buvo tą dieną.

– Mums reikia pakalbėti, Izaokai, – sako Janekas.

60 Dabar aš nieko nesuprantu.

– Mes jau kalbėjome, – sakau aš. – Ką tu dar pasakysi?

– Aš dar nieko nepasakiau, Izia. Matai...

Vėl – matai. Kelintą kartą šį vakarą?

65 – Matai, – sako Janekas ir nuleidžia akis. – Aš tau noriu pasakyti... Aš noriu paprašyti tavęs... Tu nenuskriausi Esteros? Meikos nėra, ir aš dabar jos brolis.

Aš nežinau, ką atsakyti. Aš netekau žado.

– Aš galiu gyvybę už ją atiduoti, – sako Janekas. – Tu nenuskriausk jos, Izia. Ji tyra mergaitė.

Icchokas Meras, *Lygiosios trunka akimirka*, Romanas (1963)

1. (b)

Veidrodis

Tas kambarys yra labai giliai tavy,
ir, ten įėjęs, dar išvyst gali
lengvas užuolaidas, kai vakaro šviesa
pro langus srūva. Saulės nutvieksta
5 jauna mama, – ji dar tik laukia vaiko
ir lyginas su reprodukcija van Eiko,
kur kabo šalia veidrodžio išblukus, –
štai moteris į šviesą atsisukus,
o šypsosi iš veidrodžio graži,
10 labai į nutapytą panaši.
Vėliau – nustebęs keistas tavo veidas,
kai pirmąkart į jį pažvelgti leido
tau motina: “ilgai tik nežiūrėk,
nes velnią pamatysi ten” – tu rėkt
15 pradėjai, vaike, išsigandęs baisiai
Kažkokio vaizdo, kas matyti leista
tik kūdikio nekalto akimis,
kas niekad atminty nebenušvis...

Dabar žiūrėk į savo veidą seną,
20 į tuos metus, kurie kartu gyvena.

Poezijos pavasaris '87 (1987)